TORAH OHR · PARSHAS VAYEIRA · MAAMAR 1

פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת...

(Sobre el versículo «Descenderé ahora»): Eliyahu comenzó: «Tú eres Uno, pero no en número...»

◇

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA
likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayeira/1/

1 (שייך לפסוק ארדה נא וגו')

(Relacionado con el versículo: "Descenderé ahora...")

2 פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו'. להבין ענין זה למה נק' י"ס [י' ספירות] בשם תקונין. צריך להקדים ביאור ענין מהות הנפש.

Eliyahu abrió [y dijo]: «Tú eres Uno, pero no en número; Tú eres quien hizo surgir diez tikkunim (adornos)...». Para comprender por qué las diez Sefirot reciben el nombre de tikkunim, primero debemos explicar la esencia del alma.

כי הנה הנפש מצד עצמה היא אור פשוט בלי התחלקות שכל ומדות והשכל והמדות שלה הן בחי' לבושין לנפש שהנפש יש לה שכל ומדות

Pues bien, el alma, en sí misma, es una luz simple, sin división entre intelecto y atributos emocionales (midot); su intelecto y sus atributos emocionales son vestiduras del alma, en cuanto que el alma posee intelecto y atributos emocionales,

אבל אינן מהות ועצמיות הנפש (ומ"ש בתניא שהנפש עצמה מתחלקת לשכל ומדות שהם נקראים עצמיות הנפש אין זה אלא לגבי מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שהן לבושין נפרדין ממש ממהות הנפש שהן בחי' בי"ע שע"ז אמר לבושין תקינת לון כו'

pero no son la esencia ni el ser mismo del alma. (En cuanto a lo escrito en Tanya, que el alma misma se divide en intelecto y atributos emocionales, llamados la esencia del alma, esto se afirma solo en relación con el pensamiento, el habla y la acción, que son vestiduras verdaderamente separadas de la esencia del alma, que corresponden al nivel de Beriá, Yetzirá y Asiá, acerca de las cuales se dice: «Les hiciste vestiduras...»,

דאינון בי"ע אבל השכל והמדות עם היות שהן בחי' לבושין אינן לבושין נפרדין ממש אלא כמו בחי' כלים דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו' ולכן נקראין בשם עצמיות ולא עצמיות ממש)

que son Beriá, Yetzirá y Asiá. Pero el intelecto y los atributos emocionales, aunque son vestiduras, no son vestiduras verdaderamente separadas; más bien, son como el nivel de las vasijas de Atzilut, de las que [se dice]: «Él y Sus vasijas» (ihu vegarmohi) son uno...; por eso se las llama «esencia», aunque no son verdaderamente la esencia.)

אלא שהן נקראין בשם תיקונין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן. וכמו שת"א [שתרגום אונקלוס] ע"פ לא ילבש גבר שמלת אשה לא יתקן גבר בתיקוני אתתא.

Más bien, se las llama tikkunim porque el alma se adorna y se reviste de ellas. Así traduce Targum Onkelos el versículo «Un hombre no vestirá una prenda de mujer»: «Un hombre no se adornará con los adornos (tikkunei) de una mujer».

וענין תקון הוא מלשון תכשיט שמתקשט בו ומתפעל ממנו והרי מתאחד עם תכשיט זה כאלו הוא מגופו ממש.

El significado de tikkun es el de un adorno con el que uno se engalana y por el cual se ve afectado; uno se une a ese adorno como si fuera parte de su propio cuerpo.

3 וכמו הנפש עם הגוף שעם היות שהגוף הוא לבוש לנפש מ"מ הרי הנפש מתפעלת ממקרי הגוף שכשהגוף נוקף אצבעו מרגשת הנפש

Es como ocurre con el alma y el cuerpo: aunque el cuerpo es una vestidura para el alma, esta, no obstante, se ve afectada por lo que le sucede al cuerpo, de modo que cuando el cuerpo se golpea un dedo, el alma lo siente.

וכן מה שעולה ברצון הנפש לפעול איזה פעולה באברים האברים נשמעים לרצון זה תיכף ומיד כשעולה ברצונו לעשות הפעולה. הרגל להלוך בו כו'.

Del mismo modo, cuando surge en la voluntad del alma realizar alguna acción con los miembros, estos obedecen esa voluntad de inmediato, en el mismo instante en que surge en uno la voluntad de realizar la acción: el pie empieza a caminar, etc.,

בלי שום קדימת התפשטות והמשכת המחשבה מהמוח ברגל שא"כ היה איזה שיהוי זמן מה והרי אינו שוהה אפילו רגע אלא מיד שעולה ברצונו כו'.

sin que antes se extienda y se transmita el pensamiento desde el cerebro hasta el pie, pues entonces habría cierto lapso de tiempo; sin embargo, no hay demora ni siquiera por un instante, sino que ocurre inmediatamente cuando surge en la voluntad de uno, etc.

אך אין זה אלא מפני שהגוף מתאחד עם הנפש והנפש פועלת בו כרצונה כאילו היה עצמותה ומהותה ממש ואף שהגוף הוא לבוש הנפש מ"מ הוא מתאחד עם הנפש.

Pero esto solo se debe a que el cuerpo está unido al alma y el alma actúa en él como quiere, como si fuera su propia esencia y ser; y aunque el cuerpo es la vestidura del alma, no obstante está unido a ella.

4 וכמו"כ [וכמו כן] יובן עד"ז ענין השכל והמדות של הנפש שהן ג"כ רק בחי' תקונין ולבושין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן והן כלי הנפש שבהן ועל ידן פועלת הנפש כגרזן ביד החוצב בו.

Del mismo modo puede entenderse el asunto del intelecto y los atributos emocionales (midot) del alma: ellos también son únicamente tikkunim [configuraciones] y vestiduras con las que el alma se adorna y se reviste; son las herramientas del alma, en las que y por medio de las cuales actúa, como un hacha en la mano de quien la usa para tallar,

לאהוב במדת האהבה ולהשכיל בחכמה כו' שכל זה וכיוצא בזה הוא רק פעולת הנפש והתפשטותה שאינן אלא ממנה לזולתה אבל הנפש מצד עצמה היא למע' [למעלה] מכל הבחי' הללו.

para amar con el atributo del amor y comprender mediante Jojmá (sabiduría), etc. Todo esto y lo semejante no es más que la actividad del alma y su extensión, que se dirigen únicamente desde ella hacia aquello que es distinto de ella; pero el alma en sí misma está por encima de todos estos niveles.

שהרי השכל והמדות הם מקבלים שינויים כי במדות יש קטנות וגדלות שהקטן אוהב דברים קטנים כו'.

Pues el intelecto y los atributos emocionales experimentan cambios: en los atributos emocionales hay pequeñez y grandeza, pues un niño pequeño ama cosas pequeñas, etc.

5 והשכל כל זמן שמזקינים כו'. ולא שייך כ"ז [כל זה] בעצמיות הנפש ומהותה שהיא אינה בעלת שינויים כלל.

Y en cuanto al intelecto: "cuanto más envejecen...", etc. Nada de esto se aplica a la esencia y al ser del alma, que no está sujeta a cambio alguno.

ואינה מקבלת שינויים ממקרי הגוף שאינה מתלבשת בעצמותה בגוף אלא הארותיה וכחותיה שהן המתפשטות בגוף ומתלבשות בו הן מקבלים שנויים מצד הגוף המקבל בקטן כך ובזקן כך כו'.

Tampoco experimenta cambios a raíz de lo que le sucede al cuerpo, pues no se reviste en el cuerpo en su esencia; más bien, sus rayos y poderes son los que se extienden dentro del cuerpo y se revisten en él, y estos experimentan cambios a causa del cuerpo que los recibe: en un niño de una manera y en un anciano de otra, etc.

וגם השכל והמדות אינן רק הארות הנפש וכחותיה המתפשטות בגוף ואינן עצמיות הנפש ומהותה. אלא שהנפש פועלת ומתפשטת בכחות והארות הללו ומ"מ אינן לבושין נפרדים ממש

También el intelecto y los atributos emocionales son solo rayos del alma y sus poderes que se extienden dentro del cuerpo, y no son la esencia y el ser del alma. Más bien, el alma actúa y se extiende por medio de estos poderes y rayos; sin embargo, no son vestimentas verdaderamente separadas

כמו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שהן הארות וכחות המלבישים ממש את הנפש (כמו לבוש המכסה כו') אבל השכל והמדות הן הארות מעצמיות הנפש ואינן לבושין ממש

como el pensamiento, el habla y la acción, que son rayos y poderes que verdaderamente revisten el alma —como una vestimenta que la cubre, etc.—; pero el intelecto y los atributos emocionales son rayos que provienen de la esencia misma del alma, y no son verdaderamente vestimentas,

אלא תקונין שעצמותה מתתקנת ומתנאה בהן כמו תקון התכשיט שהוא המיפה את האדם שמתקשט בו ומתנאה:

sino tikunim [adornos], mediante los cuales su esencia se adorna y embellece, como el adorno de una joya, que embellece a la persona que se adorna con ella y se embellece:

6 ועד"ז יובן גם למעלה בי"ס [בי' ספירות] שנק' תקונין (והיינו חכמה ומדות דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו'. אבל בי"ע הן בחי' לבושין ממש ועליהם אמר לבושין תקינת לון כו').

Del mismo modo puede entenderse también en lo Alto respecto de las diez Sefirot, que son llamadas tikkunim [configuraciones] (es decir, Jojmá (sabiduría) y los atributos emocionales (midot) del Mundo de Atzilut (Emanación), de las que [se dice]: «Él y Sus vasijas son uno»...; pero [las de] los Mundos de Beriá (Creación), Yetzirá (Formación) y Asiá (Acción) son verdaderamente vestiduras, y de ellas se dice: «Tú les confeccionaste vestiduras»...).

כי הנה אנת הוא חכים פי' אנת הוא היינו אא"ס [אור אין סוף] חכים שנמשך בבחי' חכמה ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו כו' ועדיין אינו חכים בחכמה ידיעא

Pues [está dicho]: «Tú eres sabio»: «Tú» significa la Luz Infinita (Or Ein Sof); «sabio» significa que esta se extiende al nivel de Jojmá, a la manera de «Donde encuentras Su grandeza...»; y Él todavía no es sabio con una sabiduría conocida,

אלא שנק' חכים לפי שהוא מקור החכמה וממנו המשכת חכמה בבי"ע הגם שאין ערוך חכמה דבריאה כו' וכ"ש [וכל שכן] דעשיי' [דעשייה] כו' להיות נק' בשם חכים ע"ש [על שם] זה.

sino que es llamado «sabio» porque es la fuente de la sabiduría, y de Él proviene la extensión de la sabiduría a Beriá, Yetzirá y Asiá; aunque no hay comparación [entre Él y] la sabiduría de Beriá, etc., y mucho menos con la de Asiá, etc., por esta razón se lo llama «sabio».

הנה הענין יובן עד"מ ממה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין לך כל עשב כו' וגבוה מעל גבוה כו'.

El asunto puede entenderse mediante una analogía basada en lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: «No hay una sola brizna de hierba...», etc., y «Uno más elevado que el elevado...», etc.

7 והרי התפוח הגשמי יש בו מתיקות וחיך אוכל יטעם האם נאמר שיש בכח הצומח אשר בארץ טעם ומתיקות ג"כ ופשיטא במזל שאינו מערך ומהות זה כלל.

Ahora bien, una manzana física tiene dulzura, y "el paladar prueba el alimento"; ¿diremos acaso que la fuerza de crecimiento que hay en la tierra también tiene sabor y dulzura? Y ciertamente no lo diremos del mazal [influjo espiritual], que no pertenece en absoluto a este mismo orden y naturaleza.

אלא הענין הוא שהמתיקות נמשך מחסד ומרירו מגבורה והרי הם ענינים רוחניים רק שבהשתלשלות וסדר ירידת המדרגות מדרגה אחר מדרגה נתגשמו עד שנמשך מבחי' חסד מתיקות כו'.

Más bien, la cuestión es que la dulzura se deriva de Jésed (bondad) y la amargura de Guevurá (contención); son cualidades espirituales, pero, mediante la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) y el orden del descenso de los niveles, nivel tras nivel, se volvieron físicas, hasta que del nivel de Jésed se transmite la dulzura, etc.

עם היות שאין ערוך אליו מ"מ הוא ממזגו ותכונתו וכמו שרואין כמה מיני עריבות ומתיקות ברוחניות

Aunque no guarda comparación con él, sin embargo, es de su temperamento y carácter; tal como vemos muchas clases de agrado y dulzura en las cosas espirituales,

כמו תענוג של דבר חכמה הוא ג"כ מתיקות וכן תענוג של ניגון שהוא מן הקול היוצא מן הלב בחי' המדות.

como el deleite que produce una idea de sabiduría, que también es dulzura; y asimismo el deleite de una melodía, que proviene de la voz que sale del corazón, el nivel de los atributos emocionales (midot).

8 ולכן בכמה ירידות והשתלשלות נעשה מתיקות גשמי ממש הגם שההפרש וההבדל רב ביניהם. וכך הוא הענין בבחי' חכמה שיש בה ג"כ גבוה מעל גבוה.

Por lo tanto, mediante numerosos descensos y etapas de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), llega a ser dulzura física real, aunque la diferencia y la distinción entre ambos sean grandes. Y lo mismo sucede con el nivel de Jojmá (sabiduría), en el que también hay «uno más alto que lo alto».

והגם שחכמה דבריאה אינה מערך ולא מהות חכמה הנראית ונגלית בעשייה מ"מ הוא מקור ושרש להיות ממנה התהוות בחי' חכמה דעשי' [דעשיה] הנגלית כו'.

Y aunque la Jojmá del Mundo de Beriá (Creación) no pertenece al mismo orden ni es de la misma naturaleza que la sabiduría que se ve y se revela en el Mundo de Asiá (Acción), no obstante, es la fuente y la raíz de la que llega a existir el nivel de Jojmá de Asiá que se revela, etc.

9 וכך היא חכמה דאצי' עם היות שהוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. מ"מ היא בחי' מקור דמקור כו'.

Y así sucede con la Jojmá del Mundo de Atzilut (Emanación): aunque es el nivel de «sabio, pero no con una sabiduría conocida», no obstante, es el nivel de una fuente de una fuente, etc.

אבל להיות אנת הוא חכים דהיינו המשכת אור א"ס בחכמה הנה החכמה ממש מאין תמצא

Pero que exista «Tú eres sabio», es decir, que la Luz Infinita (Or Ein Sof) se extienda dentro de la Jojmá, significa que la Jojmá propiamente dicha «se encuentra de la nada (ayin)».

ולכן היא בחי' ענוותנותו ית' שהוא ירידה גדולה לפניו ית' וזהו לשון אצי' בלה"ק [בלשון הקודש] שהוא לי' [לשון] ירידה והשפלה ממדרגתו העליונה להשפיל א"ע [את עצמו] כאלו הוא במדרגה פחותה

Por lo tanto, es el nivel de Su humildad, bendito sea, pues representa un gran descenso ante Él, bendito sea. Y este es [el significado de] la palabra Atzilut en la Lengua Sagrada, que denota descenso y rebajamiento desde el propio nivel supremo, rebajarse como si uno estuviera en un nivel inferior,

וכמו ואצלתי מן הרוח דגבי משה דלפי שאמר מאין לי בשר שהיתה מדרגתו במעלה העליונה

como en «Apartaré (ve'atzalti) del espíritu», dicho respecto de Moshe: como él dijo: «¿De dónde tendré carne?», pues su nivel era el más elevado,

ולא הי' [היה] יכול להשפיל א"ע [את עצמו] בהמשכת בשר גשמי לכך אמר לו הקדוש ב"ה אספה לי שבעים איש שהם במדרגה הפחותה היינו שלא יהיו מתגשמי' [מתגשמים] ממש

y no podía rebajarse para hacer descender carne física; por eso el Santo, bendito sea, le dijo: «Reúne para Mí a setenta hombres», que estaban en un nivel inferior, es decir, que no serían realmente físicos,

אלא ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם פי' שאוריד ואמשיך בחי' שלך שיהי' [שיהיה] למטה ממדרגתך.

sino: «Apartaré del espíritu que está sobre ti y lo pondré [sobre ellos]»: es decir, haré descender y extenderé tu nivel, para que esté por debajo de tu [propio] nivel.

10 ושמתי עליהם שיהי' [שיהיה] יניקה גם להם ממדרגה זו אבל לא שיהיו עולים במעלת ומדרגת משה עצמו כו'.

"Y pondré [eso] sobre ellos": esto significa que ellos también recibirían sustento de este nivel, pero no que se elevarían a la estatura y al nivel del propio Moshe, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה ענין אצי' הוא בחי' ירידה להיות התלבשות אור א"ס בחכמה כו' ולכן נק' ע"ס [עשר ספירות] דאצי' עשר תקונין שהן בחי' לבושין לאור א"ס ולא עצמיות כו'

Del mismo modo, en lo Alto, el concepto de Atzilut es un descenso, de modo que la Luz Infinita (Or Ein Sof) se invista en Jojmá (sabiduría), etc.; por eso, las diez Sefirot de Atzilut se llaman diez tikkunim [adornos], pues son vestiduras de la Luz Infinita y no [su] esencia, etc.

ומכל מקום אינן לבושין ממש אלא תקונין משום דאיהו וגרמוהי חד כו'. משא"כ בי"ע כנ"ל:

Sin embargo, no son realmente vestiduras, sino tikkunim, porque "Él y Sus vasijas" (ihu vegarmohi) son uno...; no ocurre así con el Mundo de Beriá (Creación), el Mundo de Yetzirá (Formación) y el Mundo de Asiá (Acción), como se explicó arriba.

11 וזהו אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו נמנה בכלל הי"ס [הי' ספירות] (וקאי על כ"ע [כתר עליון] הממוצע בין המאציל לנאצלים) שאין ערוך אליו כלל

Y esto es [el significado de] «Tú eres Uno, pero no en número»: que Él no es contado entre las diez Sefirot (y esto se refiere al Kéter supremo, el intermediario entre el Emanador y los emanados), pues no hay comparación alguna con Él.

כי התהוות חכמה מהכתר היא מאין ממש ולא כסדר השתלשלות שהן בחי' התהוות יש מיש כו'. והנה בכל העולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] יש בחי' כתר הממוצע. כי מלכות דאצילות נעשה כתר לבריאה.

Pues la Jojmá procede del Kéter verdaderamente de la nada (ayin), y no según el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), que consiste en la formación de algo a partir de algo, etc. Ahora bien, en todos los mundos de Atzilut (Emanación), Beriá (Creación), Yetzirá (Formación) y Asiá (Acción) existe el nivel de un Kéter intermediario: pues la Maljut (soberanía) de Atzilut se convierte en el Kéter de Beriá,

12 ומלכות דבריאה כתר ליצירה. אך ההפרש בין כתר דאצילות לכתר שבכל העולמות כי התהוות אצילות הוא ע"י צמצום אור א"ס להיות מקום פנוי וחלל ממש כו'

y la Maljut (soberanía) del Mundo de Beriá (Creación) [se convierte en] Kéter (la Corona) para el Mundo de Yetzirá (Formación). Pero la diferencia entre el Kéter del Mundo de Atzilut (Emanación) y el Kéter de todos los [demás] mundos es que la llegada a la existencia de Atzilut se produce mediante el tzimtzum (contracción) de la Luz Infinita (Or Ein Sof), para que haya un espacio vacante y un vacío verdaderos, etc.,

והתהוות בי"ע היינו ע"י פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה ובין בריאה ליצירה כו' ולא מקום פנוי.

mientras que la llegada a la existencia de Beriá, Yetzirá y Asiá se produce mediante una parsa [partición] que separa entre Atzilut y Beriá, y entre Beriá y Yetzirá, etc., y no [mediante] un espacio vacante.

13 וההפרש שבין פרסא למקום פנוי יובן בהקדם ענין הצמצום באור א"ס. כי הנה אור א"ס

La diferencia entre una parsa [pantalla] y un espacio vacío se comprenderá si primero [se explica] el tema del tzimtzum (contracción) en la Luz Infinita (Or Ein Sof). Pues la Luz Infinita

היינו אור וגילוי להיות איזה התפשטות והתהוות מקור וחיות ואור א"ס שבעצמותו היינו בחי' זו שיש בו אור להיות מאיר ומתפשט להוות ולהחיות.

significa luz y revelación, para que haya cierta expansión y surgimiento de una fuente y una fuerza vital; y la Luz Infinita que está en Su esencia es este nivel: que hay en Él una luz para brillar y extenderse, para dar origen y dar vida.

14 וזהו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד דהיינו הוא א"ס בעצמו. ושמו הוא אור א"ס שבעצמותו שהוא רק בחי' שמו שהוא בחי' הגילוי

Y esto es [el significado de] "Antes de que el mundo fuera creado, solo estaban Él y Su Nombre": "Él" es el Infinito (Ein Sof) mismo, y "Su Nombre" es la Luz Infinita (Or Ein Sof) que está en Su esencia, que no es más que el nivel de Su Nombre, es decir, el nivel de revelación,

דהיינו מה שיכול להיות מתגלה ומתפשט כמו זיו השמש מהשמש שהזיו הוא האור שיש בשמש להאיר על הארץ והשמש עצמו היינו גוף השמש עצמו

es decir, aquello que puede revelarse y extenderse, como el resplandor del sol que proviene del sol: el resplandor es la luz que hay en el sol para iluminar la tierra, mientras que el sol mismo es el cuerpo mismo del sol.

והנה האור היוצא מהשמש נק' בשם אור כמו שכתוב ויקרא אלקים לאור יום שהיום נק' אור ע"ש [על שם] התפשטות האור והזיו מה שמאיר ביום משא"כ עצמיות השמש נקרא מאור.

Ahora bien, la luz que sale del sol recibe el nombre de "luz", como está escrito: "Y D'os llamó a la luz día"; pues al día se lo llama luz en virtud de la expansión de la luz y el resplandor que iluminan durante el día; en cambio, la esencia del sol se llama fuente de luz (ma'or),

וכמ"ש את שני המארת הגדלים כו'. וכך הוא באור א"ס שהאור נקרא הגילוי שמתפשט ממנו התהוות האור וחיות כו' וא"ס בעצמו הוא בחי' המאור שהוא מקור האור וממנו נמשך האור:

como está escrito: "los dos grandes luminares", etc. Así también ocurre con la Luz Infinita: la luz se llama revelación, de la cual se extienden la formación de la luz y la fuerza vital, etc.; mientras que el Infinito mismo es el nivel de la fuente de luz, que es el origen de la luz y de la cual esta se prolonga.

15 והנה הצמצום היה באור א"ס דהיינו שהאור נכלל במאור כי לפי שאין העולמות יכולים לקבל גילוי אוא"ס [אור אין סוף] כמו שהוא בעצמותו.

Ahora bien, el tzimtzum (contracción) tuvo lugar en la Luz Infinita (Or Ein Sof); es decir, la luz fue absorbida en el luminar. Pues, dado que los mundos no pueden recibir la revelación de la Luz Infinita tal como es en Su esencia,

והיו בטלים במציאות ממש כו' לכך צמצם האור שיוכלל במאור (להיות רק בכח ולא בפועל) ויתעלם בו שלא יהיה גילוי האור רק המאור

habrían quedado completamente anulados de la existencia, etc.; por eso Él contrajo la luz para que fuera absorbida en el luminar —para que estuviera solo en potencia y no en acto— y quedara oculta en él, de modo que no hubiera revelación de la luz, sino solo del luminar.

(אבל במאור שהוא א"ס עצמו לא שייך צמצום ח"ו [חס ושלום] ולא העלם ואדרבה המאור הוא בהתגלות

(Pero en el luminar, que es el Infinito (Ein Sof) mismo, no se aplica el tzimtzum, D'os libre, ni el ocultamiento; por el contrario, el luminar está en un estado de revelación.

ולכן אפילו תנוקות יודעים שיש שם אלוה מצוי כו' אף שאין בהם השגה ותפיסה איך ומה לפי שאין בהם גילוי האור שמ"מ המאור עצמו הוא נמצא למטה כמו למעלה)

Por eso incluso los niños pequeños saben que existe un D'os, etc., aunque no tengan comprensión ni aprehensión de cómo es ni de qué es, porque no tienen la revelación de la luz; sin embargo, el luminar mismo está presente abajo tal como arriba.)

ולכן נק' צמצום זה מקום פנוי וחלל כו' פי' שהוא חלל וריק מן האור שאין בו אור והתגלות כלל

Por eso este tzimtzum se llama "espacio vaciado" y "vacío", etc.; es decir, está vacío de la luz, sin luz ni revelación alguna en él,

אלא נשאר בכח במאור וכמשל הנפש שבבואה לגוף נראה גילוי החיות שבה שמחיה את הגוף

sino que [la luz] permanece en potencia dentro del luminar. Es como la analogía del alma: cuando llega al cuerpo, se hace visible la revelación de su fuerza vital, que da vida al cuerpo;

אבל קודם בואה לגוף אע"פ [אף על פי] שיש בה כח החיות להחיות את הגוף בהתלבשותה בו מ"מ הרי החיות ההוא בכח

pero antes de que llegue al cuerpo, aunque tiene la capacidad de dar fuerza vital al cuerpo cuando se inviste en él, esa fuerza vital está en potencia

ולא בפועל כ"ז [כל זמן] שלא נתלבשה עדיין בגוף להחיותו ולהוציא גילוי החיות מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי.

y no en acto, mientras todavía no se haya investido en el cuerpo para darle vida y hacer que la revelación de la fuerza vital pase de la potencia al acto, y del ocultamiento a la revelación.

16 וכן איש חכם שכשהחכמה שלו היא בבחי' התפשטות לזולתו או אפילו לעצמו דהיינו בשעה שעוסק בה אזי היא בבחי' גילוי שנראית ונגלית חכמתו לזולתו או לעצמו

Del mismo modo, un hombre sabio: cuando su sabiduría está en un estado de extensión hacia otro, o incluso hacia sí mismo —es decir, cuando está ocupado con ella—, entonces está en un estado de revelación, de modo que su sabiduría es vista y revelada a otro o a sí mismo.

אבל בעידנא דלא עסיק הרי חכמתו רק בכח הנפש דהיינו שיש בכחו להשכיל אם יעסוק בהשכלה

Pero «en un momento en que no está ocupado [con ella]», su sabiduría existe solo en potencia en el alma; es decir, tiene la capacidad de concebir [ideas] si se dedica a concebir,

אבל לא באה לידי גילוי מכח אל הפועל וכן כח הראי' [הראיה] שבעין שאף שאם יסתום העין יש לו כח הראי' [הראיה]

pero no llega a revelarse, pasando de la potencia al acto. Del mismo modo, la facultad de ver del ojo: aunque, si cierra el ojo, posee la facultad de ver

בשלימות מ"מ לא בא לידי גילוי להיות העין רואה ממש עד שיפקח עיניו וכן כח ההילוך שברגל וכיוצא בזה בשאר החושים שבכל האברים כו'.

plenamente, sin embargo, no llega a revelarse de modo que el ojo vea realmente hasta que abre los ojos. Y lo mismo ocurre con la facultad de caminar que reside en el pie, y análogamente con los demás sentidos de todos los miembros, etc.

17 ועד"ז יובן למעלה בבחי' הצמצום באו"ס [באור אין סוף] שהאור והגילוי נתצמצם ונתעלם להיות רק בכח המאור ולא בפועל.

De manera análoga, se puede comprender lo que ocurre arriba, en relación con el tzimtzum (contracción) en la Luz Infinita (Or Ein Sof): la luz y la revelación fueron contraídas y ocultadas, de modo que quedaron solo en potencia en el luminar, y no en acto.

והי"ז [והרי זה] נק' מקום פנוי וחלל לגבי האור שלא נשאר אור וגילוי. ואף שבאמת אינו מקום פנוי לגמרי ח"ו [חס ושלום]

Y a esto se lo llama «espacio vaciado y vacío» con respecto a la luz, pues no quedó luz ni revelación alguna. Y aunque en verdad no es un espacio completamente vaciado, D'os no lo permita,

שהרי המאור ממלא את כל החלל. שבמאור עצמו לא שייך צמצום והעלם ח"ו [חס ושלום] והאור הוא בכח כו'.

pues el luminar llena todo el vacío, ya que en el propio luminar no se aplican el tzimtzum ni la ocultación, D'os no lo permita, y la luz está en potencia, etc.,

אעפ"כ [אף על פי כן] לפי שהמשיל האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] את הגילוי וחיות הנמשך מא"ס והתהוות ע"ס [עשר ספירות] חכמה בינה כו' בשם אורות שהם כמו אור וזיו היוצא משמש ומאיר כו'.

sin embargo, como el Arizal comparó la revelación y la fuerza vital que se extienden desde el Infinito (Ein Sof), y la formación de las diez Sefirot —Jojmá, Biná, etc.— con «luces», semejantes a la luz y al resplandor que emanan del sol y alumbran, etc.,

לכך קרא להצמצום מה שנכלל האור במאור בשם מקום פנוי שהוא התעלמות האור והתעלמות זו היא העדר האור עד שאינו עולה בשם כלל להיות נק' בשם חכמה ואפי' [ואפילו] חכים

por eso llamó «espacio vaciado» al tzimtzum —la inclusión de la luz en el luminar—, pues es la ocultación de la luz; y esta ocultación es la ausencia de la luz, hasta el punto de que no llega en absoluto a recibir nombre alguno, como para llamarse Jojmá, o incluso «sabio

ולא בחכמה ידיעא כו' (שאינו ניכר מורגש אפי' [אפילו] בכח) עד אחר כמה ירידות והשתלשלות המדרגות עקודים נקודים כו'

pero no con una sabiduría conocida», etc. (pues no es discernible ni se percibe siquiera en potencia), hasta después de muchos descensos y etapas de la cadena descendente de niveles (hishtalshelut): Akudim (unidos), Nekudim (punteados), etc.,

שבחי' עינים היא מקור בחי' כלים להיות עולה בשם התהוות בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' דהיינו שאז נעשה בחי' כח התהוות איזו בחי' להיות מקור דמקור לבחי' חכמה כו'

pues el nivel de los Ojos es la fuente del nivel de las vasijas, de modo que puede hablarse de la formación del nivel de «sabio, pero no con una sabiduría conocida», etc.; es decir, entonces se forma la capacidad de hacer surgir cierto nivel, para ser una fuente de la fuente del nivel de Jojmá, etc.

(וכל ענין צמצום זה להיות ירידת והשתלשלות עיגולים ויושר ופרסא דא"ק [דאדם קדמון] להיות עקודים נקודים כו' הכל בכלל כתר דאצי' שהוא הממוצע להיות התהוות בחי' אצי' ע"ס [עשר ספירות] חכמה כו'):

(Y todo este proceso del tzimtzum —para que se produzcan el descenso y la hishtalshelut de los Círculos, la Línea y la parsa (partición) de Adam Kadmon, y así lleguen a ser Akudim, Nekudim, etc.— está incluido en su totalidad en el Kéter (la Corona) de Atzilut, que es el intermediario para que surja el nivel de Atzilut, las diez Sefirot, Jojmá, etc.)

18 אך ענין הפרסא שבין אצי' לבריאה ובין בריאה כו' הוא עד"מ כמו הרב שרוצה להסביר שכל גדול לתלמידו שאין התלמיד יכול לקבלו

Pero el asunto de la parsa [pantalla divisoria] entre Atzilut y Beriá, y entre Beriá [y Yetzirá], etc., es, a modo de analogía, como el de un maestro que quiere explicar a su alumno una idea profunda que este no puede captar,

וצריך להמשילו בדרך משל וחידה וכמו משלי שלמה לשמרך מאשה זרה שהיא משל להנמשל שמדבר בע"ז [בעבודה זרה] שהיא זרה מדברי תורה כו'

y debe transmitírsela mediante una parábola y un enigma; como las parábolas de Shlomo: «para protegerte de una mujer extraña», que es una parábola de aquello que representa, pues habla de la idolatría, que es extraña a las palabras de la Torá, etc.;

וכן כיוצא בזה שאר ענינים כמו מה שמביאין משל מדברים פשוטים גשמיים לדברים העומדים ברומו של עולם כו'.

y lo mismo sucede con otros asuntos; por ejemplo, cuando se ofrece una parábola tomada de cosas físicas simples para explicar asuntos que se encuentran en la cumbre del mundo, etc.

19 והנה המשל הזה הוא מענינים אחרים שלא מענין השכל שרוצה ללמד עליו רק לפי שבו ועל ידו יובן השכל לכן הוא מפסיקו בדברים אחרים.

Ahora bien, esta parábola se toma de asuntos distintos del tema de la idea que él desea enseñar; solo porque en ella y por medio de ella se comprenderá la idea, la vela con otros asuntos.

וזהו ענין פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה שהוא בחי' מסך מבדיל לדבר מענינים אחרים שלא

Y este es el sentido de la parsa (pantalla divisoria) que separa el Mundo de Atzilut (Emanación) del Mundo de Beriá (Creación): es el aspecto de una pantalla divisoria que habla de asuntos ajenos, no

מענין אצי' ששם החכמה היא באופן אחר ומהות אחר שאינה מערך אופן ומהות חכמה שבעולם הבריאה ואין בבריאה יכולת לקבל הארת חכמה

del asunto de Atzilut; pues allí la Jojmá (sabiduría) es de otra modalidad y de otra naturaleza, incomparable con la modalidad y la naturaleza de la Jojmá en el Mundo de Beriá, y Beriá no tiene capacidad para recibir la iluminación de la Jojmá

כמו שהיא באצי' רק שע"י הפרסא המפסקת יהיה הארת בחי' חכמה בבריאה ג"כ לפי מזגה ותכונתה כדי שיובן השכל להתלמיד מן המשל ומתחדש שם בחי' חכ' [חכמה] ג"כ.

tal como es en Atzilut; solo que, por medio de la parsa divisoria, también habrá en Beriá una iluminación del nivel de Jojmá, conforme a su temperamento y carácter, para que el alumno comprenda la idea a partir de la parábola; y allí también se genera un nivel nuevo de Jojmá.

20 ולכן נק' בריאה ג"כ יש מאין לפי שהיא מבחי' פרסא שהי' [שהיה] אור של תולדה דהיינו שנולד ונתחדש אור חכמה בבריאה

Por eso, también el Mundo de Beriá (Creación) es llamado algo a partir de la nada, porque proviene del nivel de una parsa, que es una luz de toldá [nacida de otra luz]; es decir, la luz de Jojmá (sabiduría) nació y se generó de nuevo en Beriá,

כמו עד"מ השכל שמתחדש אצל התלמיד מן המשל שאמר לו שהמשל הוא בענין אחר והוא מבין מזה דעת רבו

como, a modo de analogía, la idea que se genera de nuevo en el estudiante a partir de la parábola [que le contó el maestro]: la parábola trata de otro asunto, y de ella comprende la mente de su maestro,

והרי שכל זה הוא חדש אצלו שמתחדש ע"י המשל. וכך אור זה דבריאה הוא אור חדש שמתחדש ע"י הפרסא.

y esta idea es nueva para él, generada de nuevo por medio de la parábola. Del mismo modo, esta luz de Beriá es una luz nueva, generada de nuevo por medio de la parsa.

21 והנה המשכיל יבין שהתעלמות השכל של הרב בדרך המשל שאומר להתלמיד הוא שכל חכמתו בעצמות' הוא מלובש במשל זה ולא בכח לבד אלא בפו"מ [בפועל ממש].

Ahora bien, quien es perspicaz comprenderá que el ocultamiento de la idea del maestro mediante la parábola que le cuenta al alumno es [de tal manera] que toda su sabiduría, en su esencia, está investida en esta parábola, no solo en potencia, sino también en acto.

רק לפי שהענין שהחכמה מלובשת בו הוא שלא מענין השכלת חכמתו בעצמו אלא יצא ללמד שלא כענינו לכך השכלת הרב בענין שמרמז בו אין ההשכלה ההיא נראית ונגלית להתלמיד

Solo que, como el asunto en el que está investida la sabiduría no es el asunto de la concepción de su sabiduría misma, sino que "salió para enseñar algo que no es de su misma índole", por eso la concepción del maestro en el asunto al que alude no se hace visible ni se revela al alumno

אלא עפ"י [על פי] המשל שהוא ענין אחר וממנו מתחדש לו השכל עד שנק' אצלו שכל חדש אבל מ"מ השכל החדש הזה במהותו ועצמותו כבר היה לעולמים ומרומז הכל במשל.

sino por medio de la parábola, que es un asunto distinto y de la cual se le genera una idea nueva, de modo que para él se la considera una idea nueva. Sin embargo, esta idea nueva, por su naturaleza y esencia, "ya existía en tiempos antiguos", y todo está insinuado en la parábola.

22 וכך הוא ענין התעלמות והתלבשות חכמה כו' דאצי' בבחי' פרסא להיות התהוות בחי' חכ' [חכמה] כו' דבריאה.

Y así ocurre con el ocultamiento y revestimiento de la Jojmá, etc., del Mundo de Atzilut (Emanación) en el nivel de la parsa [pantalla divisoria], para que llegue a existir el nivel de Jojmá, etc., de Beriá (Creación):

שחכ' [שחכמה] דאצי' היא במהותה ועצמותה בפו"מ [בפועל ממש] המתלבשת בבחי' הפרסא וגורמת התהוות חכמה דבריאה כו' הרי חכמה דבריאה אע"פ [אף על פי] שהיא אור חדש מ"מ כבר יש לה איזה ערך ויחוס עם חכמה דאצי'.

pues la Jojmá de Atzilut, por su naturaleza y esencia, se reviste efectivamente en el nivel de la parsa y hace que llegue a existir la Jojmá de Beriá, etc. Así, aunque la Jojmá de Beriá es una luz nueva, ya tiene cierta semejanza y relación con la Jojmá de Atzilut.

משא"כ בחי' צמצום אוא"ס [אור אין סוף] להיות אצי' היינו התעלמות האור והעדרו עד שאינו עולה בשם כלל כנ"ל ולכן נק' חד ולא בחושבן:

Pero no ocurre así con el tzimtzum (contracción) de la Luz Infinita (Or Ein Sof) para que surgiera Atzilut: allí, la luz queda oculta y ausente, hasta el punto de que no se le puede asignar nombre alguno, como se explicó antes. Y por eso se lo llama "Uno, pero no en número".

23 אך אנת הוא דאפיקת עשר תקונין כו' שמ"מ אינן בחי' נפרד לגמרי אף שאין להם ערך ויחס אליו כו'

Sin embargo, «Tú eres Quien hizo surgir diez tikkunim [configuraciones]», etc.: no obstante, no son algo totalmente separado, aunque no tienen comparación ni relación con Él, etc.;

מ"מ מאחר שהאור נכלל במאור כו'. וגם אח"כ המשכת קו"ח [קו וחוט] כו' הרי הכל מתאחדים עמו.

no obstante, puesto que la luz está incluida en la fuente luminosa, etc., y también después [se produce] la extensión del kav (línea de luz) y del hilo, etc., todos ellos están unidos con Él.

24 ואפי' [ואפילו] לאנהגא בהון עלמין. עלמין הם בחי' כלים. ת' אלף עלמין דכסופין כו' דבאצי' איהו וחיוהי חד אפי' [אפילו] בבחי' כלים.

E incluso «conducir mundos a través de ellos»: los «mundos» son el nivel de las vasijas; «cuatrocientos mil mundos de anhelo (kisufin)», etcétera. Pues en el Mundo de Atzilut (Emanación), «Él y Su fuerza vital son uno», incluso en el nivel de las vasijas.

וכמשל דבר גשמי הנתפס במחשבה שמחשבתו מקפת אפי' [אפילו] גשמי כאבן דומם הגם שאין המשל דומה לנמשל לא מני' [מיניה] כו'.

Es como la analogía de algo físico captado por el pensamiento: el pensamiento de una persona abarca incluso algo físico, como una piedra inerte, aunque la analogía no se parece a aquello que ilustra, ni en todo [ni en parte], etcétera.

מ"מ קצת מן הקצת יכול המשכיל להתבונן ולהשכיל ע"ד הנמשל מן המשל הזה כי כשם שיש כח ויכולת במחשבה

Sin embargo, quien discierne puede contemplar y comprender, a partir de esta analogía, una pequeña fracción de una fracción acerca de aquello que ilustra. Pues, así como hay poder y capacidad en el pensamiento

להקיף את הדבר הגשמי בתוכו עם היותו דבר נפרד ממנו ממש ואין ערוך אליו מ"מ יש כח המחבר להיות דבר הגשמי מוקף במחשבה שבמוח.

para abarcar dentro de sí la cosa física, aunque esta esté realmente separada de él y no tenga comparación con él, no obstante, hay un poder que los une, de modo que la cosa física queda abarcada por el pensamiento en el cerebro,

כך למעלה יש כח ויכולת לחבר את האורות וכלים ושם למעלה הם מחוברים להיות הכל אחדות א' ולא יפרדו.

así también, Arriba, hay poder y capacidad para unir las luces y las vasijas; y allí, Arriba, están unidas, de modo que todo constituye una sola unidad y no se separa.

מה שא"א לצייר זה במוח שכלנו בעולם הנפרד ובחי' כלים דאצי' הם ת' אלף עלמין דכסופין כו'

Esto es algo que nuestra mente no puede imaginar en el mundo de la separación. Y el nivel de las vasijas de Atzilut es el de los «cuatrocientos mil mundos de anhelo», etcétera;

תליסר אלף עלמין כו' שהן מבחי' נימין ושערות כו' ועד"ז התחלקות המחשבה לכמה מיני מחשבות עד אין מספר כו':

«trece mil mundos», etcétera, que pertenecen al nivel de los filamentos y los cabellos, etcétera. De manera similar, el pensamiento se divide en innumerables tipos de pensamientos, etcétera.

25 חד אריך וחד קציר וחד בינוני הנה חסד נק' אריך לפי שהוא מתפשט מלמעלה מעלה למטה מטה כמו מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

"Uno largo, uno corto y uno intermedio". Ahora bien, Jésed (bondad) es llamado "largo" porque se extiende desde las alturas más elevadas hasta las profundidades más bajas, como el agua que desciende de un lugar alto a uno bajo.

וגבורות שהן ממטה למעלה נק' קציר שהוא מקצר ומגביל השפעת החסד שיהי' [שיהיה] לפי ההעלאה שממטה למעלה:

Y las Guevurot (atributos de contención), que son de abajo hacia arriba, se llaman "cortas", pues acortan y limitan el flujo de Jésed, para que sea acorde con el ascenso de abajo hacia arriba.

26 וזהו ארדה נא ואראה הכצעקתה כו'. ר"ל [רוצה לומר] אראה אם הכצעקתה הבאה אלי ממטה למעלה ארדה נא מלמעלה למטה שיהיו שוין ההעלאה וההמשכה

Y esto es [el significado de] "Descenderé ahora y veré si es conforme a su clamor", etc. Es decir: "veré" si, "conforme a su clamor", que llega a Mí desde abajo hacia arriba, "descenderé ahora" desde arriba hacia abajo, de modo que el ascenso y la emanación descendente sean iguales.

אך לפי שההמשכה מלמעלה למטה היא בחי' או"י [אור ישר] ובחי' חסדים לכך נאמר ארדה נא תחלה ואח"כ אראה כו'.

Pero, puesto que la emanación desde arriba hacia abajo corresponde al nivel de la luz directa (or yashar) y al nivel de los jasadim [bondades], por eso dice primero "Descenderé ahora" y después "veré", etc.

ובינוני הוא רחמנות בחי' ממוצע בין החסד שהוא שלא להבחין כלל אע"פ [אף על פי] שאינו הגון ובין גבורות לדון אם הוא הגון ורחמנות הוא ממוצע שמצד עצמו אינו ראוי מ"מ צריך לרחם כו':

Y "lo intermedio" es la compasión, el nivel intermediario entre Jésed, que no discrimina en absoluto aunque [uno] no sea digno, y las Guevurot, que juzgan si es digno; y la compasión es el intermediario: consiste en que, aunque él mismo no sea merecedor, aun así hay que tener compasión, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY-NC 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Sinagogas, escuelas y proyectos sin fines de lucro pueden copiarla, imprimirla y compartirla libremente, y pueden pedir donaciones para cubrir el costo de impresión; nunca puede venderse. Citen a Kehot Publication Society y likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayeira/1/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak